

סיכומי הדרך היומי

ת"ר ושגנתם שיהיו דברי תורה **מחודדים** בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: sikumhadaf@bezeqint.net | 073-249-0403

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא להתפלל עבור פינחס בן פייגא מרים

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת בראשית - כ"ז תשרי תשע"ו

דף מ"ט ע"א

'כל ימי הזירי לה' על נפש מת לא יבא' - לרבי עקיבא: 'על נפש' - רחוקים, 'מת' - קרובים, ואם כן האמור 'לאביו ולאמו... לא יטמא להם במותם' מיותר, ודרש מכך שלהם לא יטמא אבל מטמא למת מצוה, והוצרך הכתוב להזכיר שניהם, שאילו נכתב רק 'אביו' היינו אומרים שבא ללמד שרק לאביו שאינו אלא מכח חזקה אינו מטמא, אבל לאמו שהיא ודאית מטמא, ואילו נכתב רק 'אמו' היינו אומרים שבא ללמד שרק לאמו שאינו מתייחס אחריה מטמא, אבל לאביו שהוא מתייחס אחריו שנאמר 'למשפחותם לבית אבותם', מטמא.

דף מ"ט ע"ב

נאמר בכהן גדול: 'ועל כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא' - 'על כל נפשות' היינו שלא יטמא לרחוקים, 'מת' - שלא יטמא לקרובים, 'נפשות' (ולא 'נפש') - רביעית דם שיצאה משני מתים מטמאה באהל. (ויבואר עוד לקמן דף נ"ג).

הנזיר מגלח על מגע, משא, ואהל של: מת, כזית מן המת, מוהל המת, מלא כף רקבון ועפרורית מהמת, שדרה וגולגולת אף שאין עליהם בשר, אבר מן המת ואבר מן החי שיש עליהם בשר שהיה יכול האבר לחיות ממנו, חצי קב עצמות הבאה מרוב מניינו או רוב בניינו, חצי לוג דם (הלכה היא בנזיר, שאילו טומאת אהל ברביעית). ועל עצם כשעורה במגע ובמשא ולא באהל.

דבר המערכת

קשה עלי פרידתכם

כיצד מיישבים קושיו של הקב"ה?

מצות 'שיהיו מחודדים' נאמרה גם על התורה שלימד אותנו החג, עלינו לסכם ולחודד הלכות החג שלמדנו מתחילת אלול עד שמיני עצרת.

כל הנ"א יום מר"ח אלול עד שמיני עצרת רצופים אהבה של ימי התקרבות לה' הם, הקב"ה מקרב אותנו ואנו מתקרבים אליו 'אני לדודי ודודי לי' באלול, 'קראוהו בהיותו קרוב' בעש"ת, 'הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך' בסוכות, 'עכבו עלי יום אחד... קשה עלי פרידתכם' בשמיני עצרת.

כל ענין המלכת מלכות שמים עלינו בראש השנה אינה מהמלכת מלך בשר ודם על עמו, שבלא קבלת העם אין למלך שום תוקף, אבל 'אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא', וכל ענין קבלת מלכותו הוא רק מצידנו, שאנו נכיר ונרצה מלכותו עלינו 'ומלכותך ברצון קיבלו עליהם' וכפי ההכרה והרצון והשמחה במלכותו כך אנו תחת מלכותו יתברך.

וכך המשכנו להתקרב ולשוב בתשובה אליו יתברך, וכשהגענו ל'שובה עד ה' אלוקיך' הקב"ה מחל עונותינו ביוה"כ מרוב אהבתו אלינו, כי כשהתעוררה בקרבינו הדביקות בו יתברך, והיא ההכרה לחיות חיי נשמה עם החלק אלוקי שבקרבינו, שהוא בחינת ה' אלוקיך' כמבואר בספה"ק, שוב אין מקום לחטאים.

ובהגיע זמן שמחתנו בחג הסוכות, שמחים אנו במה שזכינו לקבל מלכותו ברצון בראש השנה (כתבי הרה"ק ר"א מסטאלין, בית-אהרן דף קמ"ח). זאת ועוד, שהקב"ה בחר בנו שעל ידינו נתגלה מלכותו בעולם, שהוא ענין ענני הכבוד, שעל ידי כבודו של ישראל נתגלה כבוד שמים. וזו הייתה תפילתנו במשך הימים הנוראים - 'תן כבוד לעמך', 'גלה כבוד מלכותך עלינו וכו', ושמחים אנו בזה שנבחרנו להיות הצינור להמשיך מלכותו בעולם, 'בצאת ישראל ממצרים - הייתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו'.

'וביום השמיני עצרת תהיה לכם', משל למלך שזימן בניו למשתה שבעת ימים, כיון שהגיע זמנו ליפטר אמר: בני, בבקשה ממכם עכבו עמי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם (מד"ר ויקרא כ"ג ל"ו). יש להבין, מה מועיל אותו יום אחד להקל מעל המלך את קושיו, הלא אדרבה, באותו יום השמיני יתרבה באהבה יתירה ויהיה יותר קשה להיפרד. אלא, לכן מחבקים הספרי תורה ואומרים לאביו מלכנו: לא ניפרד, נחזיק ונמשיך ונשוש אתך ע"י תורתך שאתה יתברך נמצא בה (כדברי הגמרא שבת ק"ה אנוכי ר"ת אנה נפשי כתבית היבתי). 'נגילה ונשמחה בך' בכ"ב אותיות התורה, וכמ"ש רש"י בשיר השירים (א' ד') 'עודם היום גלים ושמחים בו אף לפי עניינים וצרתם משתעשעים בתורה ושם מזכירין דודיו'.

'אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, ובמה בשופר, למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין, כדי לערבב השטן' (ר"ה ט"ז). פרש"י: שלא ישטין כשישמע ישראל מחבבין את המצות מסתתמין דבריו. עיקר קבלת מלכותו ע"י תקיעת שופר של חביבות - השינון הוא החביבות, המשך שמחתנו במלכותו יתברך הוא השינון והחביבות בדברי תורה, לא לעבור עליה בפעם אחת בלבד ולדמות לנפשנו שיצאנו חובתנו, אלא לחבבה ולדעת הנלמד.

נגילה ונשמחה ב"ך

נזיר שנטמא בטומאת מת - מגלח, ומזה שלישי ושביעי, וסותר את הקודמים, ואינו מתחיל למנות עד שיטהר ויביא קרבנותיו.

יום ראשון פרשת נח - כ"ח תשרי תשע"ו

דף ג' ע"א

מה ששנינו שנזיר מגלח 'על המת' אף ששנינו שמגלח אפילו על 'כזית מן המת' - מדובר בנפל שלם שלא התקשרו אבריו בגידים ובשר. לרבא: ברוב בניינו ומניינו של מת, שאין בהן אבר שלם, ואין בהן אפילו רובע קב עצמות.

נצל שנזיר מגלח עליו - היינו בשר המת שנימוח, ואם אין ידוע אם הוא מבשרו או מכיחו וניעו - נקרש סימן שהוא בשר ומטמא, לא נקרש כיחו וניעו הוא ואינו מטמא. וכן מים שיצאו מן המת - אם הרתיחו באור והעלו רתיחות סימן שמת המת הם ומטמאים, ואם לא - כיחו וניעו הוא ואינו מטמא.

כזית מנבלת בהמה שנרקב מאליו ונימוח - לסובר שאין טומאת נבילה אלא בראוי לנתינה לגר (שראוי לאכילת אדם) אינו מטמא אדם במגע ומשא, אבל לסובר שמטמא כל זמן שראוי לכלב, איבעיא אם יש דין נצל לבהמה ומטמא, או לא.

המחה באור שומן נבלת עוף טהור - טמא, שלא נפסל מאכילה, אבל המחחו בחמה טהור, שמסריח מחום השמש ואף לכלב אינו ראוי.

יצק ועירה משקים טהורים לתוך משקים טמאים - לא נטמאו הטהורים, שניצוק אינו חיבור. חוץ מדבש הזיפים והצפיחית, שבהם ניצוק חיבור. לבית שמאי אף במקפה של גריסים ושל פול ניצוק חיבור, שכשפוסק מלשפוך העמוד סולד לאחריו.

דף ג' ע"ב

בדבש הזיפים והצפיחית ניצוק חיבור, ואיבעיא אם הטעם הוא משום שכשפוסק מלשפוך העמוד סולד לאחריו, מה שאין כן באוכלים, כגון שומן שהמחה [ואמנם לבית שמאי בודאי זהו הטעם וכפי שפירשו, ואפשר שגם לת"ק זה הטעם, אלא חלק עם בית שמאי במקפה של גריסים ופול, משום שאינו סולד כ"כ כדבש הנ"ל], או הטעם משום שדבש הנ"ל עבה, וא"כ הוא הדין בכל מאכל שהוא עבה, שניצוק חיבור.

כזית חלב המת שהתיכו באור ועדיין הוא כזית שלם כבתחילה - טמא (ואם אין ניצוק חיבור באוכלים היינו דווקא באופן שנשאר שלם גם בשעת הרתיחה, כגון שמיד כשהרתיח עלה כזית לפי הכלי וקרש). אך אם היה כזית מפורר, אף שהרתיחו ונקרש לכזית שלם אינו טמא.

מלא תרווד רקב מן המת שמטמא - לרבי מאיר: היינו מלא אצבעות כף היד, או מלא כף היד ללא האצבעות, ששיעור אחד הם, וכדעתו פסק חזקיה. לחכמים: היינו מלא חפניו, וכן דעת רבי יוחנן.

יום שני פרשת נח - כ"ט תשרי תשע"ו

דף ג' ע"א

אין רקב מטמא אלא כשאין להסתפק בתערובת עפר אחר, וכגון שנקבר ערום בארון של שיש, או על גבי רצפה של אבנים, אבל נקבר בכסותו אפילו בארון של שיש, או ערום בארון של עץ, כיון שהתערב דבר אחר עם המת בתחילתו, נעשה לו גלגלים ואינו מטמא.

אין רקב מטמא אלא הבא מן הבשר ומן הגידים ומן העצמות, אבל אם חסר אחד מהם לא, ולכן אין דין רקב בנפל שלא נתקשרו אבריו בגידים. (ובסתם מת לא שייך בשר עם עצמות בלא גידים).

שני מתים שקברם זה אצל זה ונרקבו יחד - אין להם דין רקב, שאין רקב אלא של מת אחד ולא שנתערב עמו אחר, אבל קברו כל אחד לעצמו ונרקבו, ולא נשאר מכל אחד אלא חצי תרווד, מצטרפים שניהם למלא תרווד.

שערו שנגזז נעשה לו גלגלים ואין בו דין רקב, וספק בשער המחובר אך עומד להגזז.

כל שבמת טמא [וגם העור שנפרד ממנו טמא, ומחלוקת אם מדאורייתא או מדרבנן], חוץ מהשיניים והשער והצפורניים, אך בשעה שמחברים למת גם הם מטמאים [מדין יד לטומאת המת], ואיבעיא בשער וציפורן העומדים להגזז אם מטמאים.

איבעיא: רקב הרגל דרך העקב האם מטמא, שמה כיון שיש בו עובי בשר שאין בה חיות מיהר להרקיב, אבל רקב כל הגוף אע"פ שנרקב גם הרגל יש לו דין רקב.

דף ג' ע"ב

איבעיא: עובר - כיון שירך אמו אינו נעשה לה גלגלים, או כיון שסופו לצאת נעשה. אם תמצא לומר כיון שסופו לצאת נעשה גלגלים - שכבת זרע במעיה, כיון שאין סופה לצאת כגופה ואינה גלגלים, או כיון שבאה אליה מבחוץ אינה כגופה. צואה - האם כגופה כיון שנוצרת מאכילתה שמחיה אותה, או כיון שבאה מהמזון שמבחוץ אינה כגופה, וכן איבעיא בעורו ובכיחו וניעו.

אם כל הדברים שבאיבעיות לעיל נעשים גלגלים - אין רקב המת מטמא אלא אם השקוהו קודם מיתה מי דקלים המנקים הגוף מכל פרש וכיח וניע, ואחר מיתתו שלקוהו במי טבריה והפשיטו

עורו, והשירו כל שערך בסם [ששרשי השיער מחוברים בבשר שתחת העור. ומבואר שהאיבעיא לעיל היא לא רק בשער העומד להגזז, אלא בכל שער המחובר בו].

מת שטחנו - העפרורית אין לה דין רקב. ואיבעיא בהרקיבה העפרורית - אם הטעם שאין לה דין רקב משום שלא נרקבה, אך לאחר שנרקבה כיון שיש רקב בשר ועצמות מטמאה, או שצריך שירקב באופן שקודם לכן לא נשתנה מברייתו.

מת שחסר: - אין לו דין רקב, וכשמוצאו בדרך אין צריך ליטול תפוסתו עמו (עפר התיחוח שתחתיו ועוד ג' אצבעות מקרקע בתולה), ואם מוצא אותו קבור עם עוד ב' מתים, ויש ביניהם מד' עד ח' אמות, אין חוששים שיש שם בית הקברות. [וצ"ע הטעם, ושמא מהלכה למשה מסיני הוא, בלא טעם].

אבר מן החי שנקרב אינו מטמא, ואיבעיא בנקרב בחייו ואחר כך מת.

יום שלישי פרשת נח - ל' תשרי תשע"ו

דף נ"ב ע"א

האוכל נמלה שלמה אע"פ שאין בה כזית חייב, ואיבעיא לרבא אם חסרה ויכולה לחיות, כגון שנקצצו רגליה, האם קיבלו הלכה זו כ'שיעור', וכיון שחסרה אין בה שיעור, או שקיבלו ההלכה שכל שהיא 'בריה', וכיון שראויה לחיות הרי היא בריה וחייב. רב יהודה מדיסקרתא רצה לפשוט מכך ששיעור טומאת שרץ הוא בכעדשה, מפני שזהו שיעור החומט מתחילתו ברייתו, והיינו כל ברייתו עם רגליו, ולא למדו שהשיעור יהא פחות, מחומט קודם שנוצרו רגליו, ואם כן גם בנמלה אינו חייב אלא כשהיא שלמה. ורב שמעיה דחה, שחומט קודם שהוא כעדשה עדיין אין בו נשמה, ולכן אינו נחשב לבריה, אבל נמלה חשיבותה משום חיותה, וזהו גם באופן שנקצצו רגליה.

שנינו במשנה שהשדרה והגולגולת מטמאים בנזיר, ואיבעיא אם כוונת המשנה לשניהם יחדיו, או גם אחד משניהם מטמא [וכן איבעיא לגבי גוף דין טומאת מת, ולא רק בנזיר]. ולשמאי אפילו עצם אחד מן הגולגולת או מן השדרה מטמא.

שדרה שנשברו או התפרקו רוב צלעותיה טהורה [בנשברו היינו רוב משני צידיה, ובנעקרו אף ברוב צד אחד]. ואם היא בקבר, אפילו משוברת או מפורקת קיבלו חכמים שהקבר מצרפה ומטמאה.

רבי עקיבא היה מטמא אבר מן המת שבא משני מתים, ואבר משני בני אדם חיים, חצי קב עצמות משני מתים, רביעית דם משני מתים, שדרה וגולגולת משני מתים. ונחלקו עליו חכמים, וחזר

בו רבי עקיבא. (ראה עוד להלן ע"ב).

דף נ"ב ע"ב

עצם כשעורה מן המת שנחלקה לשניים - לרבי עקיבא מטמאה במגע ובמשא, ולרבי יוחנן בו נורי אינה מטמאה.

רביעית דם משני מתים - לרבי עקיבא מטמאה, שנאמר 'על כל נפשות מת לא יבא', לתנא דברייתא גם מדין זה חזר בו רבי עקיבא, לבר קפרא לא חזר בו, וכן אמר רבי שמעון, שעד יום מותו לא חזר בו, ואם משמת חזר בו איני יודע, והושחרו שיניו של רבי שמעון מפני תעניותיו, שאין דרך ארץ לדבר על רבו בלשון זה.

רובע עצמות שמטמא באהל - לבית שמאי אפילו אם הם מב' או ג' אברים, לבית הלל או מרוב בנין או מרוב מנין. לרבי יהושע: לא נחלקו, אלא מה שאמרו בית שמאי 'מב' או ג' אברים', היינו או משני שוקיים וירך אחד או משני ירכיים ושוק אחד, שזהו רוב בנין, ובית הלל הוסיפו אף רוב מנין, והיינו בפרקי ידיים ורגלים, שיש רוב מנין אף בלא עצמות השוקיים והירכיים.

איבעיא ברובע עצמות מהשדרה או גולגולת, כיון שחמורים מטמאים בנזיר אף שאין בהם חצי קב, ומה ששנינו במשנה שגולגולת ושדרה מטמאים, ומשמע שרק בשלמותם, היינו כשאין בהם רובע עצמות.

יום רביעי פרשת נח - א' חשוון תשע"ו

דף נ"ג ע"א

זקנים הראשונים, מקצתן היו אומרים: חצי קב עצמות וחצי לוג דם מטמאים באהל בין בנזיר ובין לתרומה וקדשים, ולא רובע הקב ורביעית דם. ומקצת היו אומרים: אף רובע הקב עצמות ורביעית דם. בית דין שלאחריהם אמרו: חצי קב וחצי לוג לנזיר, ורובע קב ורביעית לוג לתרומה וקדשים. ואף שבכל מקום אין דעה שלישית מכרעת, כאן קבעו הלכה כמותם כיון שאמרו שמועה זו מפי חגי זכריה ומלאכי.

מה ששנינו ברישא של המשנה 'על אלו טומאות הנזיר מגלח' - היינו למעט עצם כשעורה, שמטמאה במגע ומשא ולא באהל [ואף שנשנה בפירוש בהמשך - שנה ואחר כך פירש], ומה ששנינו במשנה להלן 'על אלו אינו מטמא' - היינו למעט אבן הסככות.

דף נ"ג ע"ב

מה ששנינו שמגלח על טומאת אהל חצי קב עצמות, אבל ברובע הקב מגלח רק על מגע ומשא - היינו כשטחנו כקמח ואין בהן עצם כשעורה, שאילו יש בהם הרי מגלח גם על מגע ומשא של

כשעורה בלבד.

אבר המת שאין עליו בשר כראוי ואין בו עצם כשעורה - לרבי יוחנן: אין הנזיר מגלח על מגעו ומשאו, כפשטות משמעות המשנה. לריש לקיש מגלח, שהרי לא שנינו בסיפא שאינו מגלח [ומה שמשמע ברישא שאינו מגלח היינו דווקא בטומאת אהל], והמקור: נאמר 'וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת' - 'או במת' זהו אבר הנחלל מן המת.

יום השישי פרשת נח - ב' חשוון תשע"ו

דף נ"ד ע"א

'וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת או בעצם אדם או בקבר וטמא שבעת ימים'

'על פני השדה' - זה המאהיל על פני המת וכן על כל הנכתב לקמן. 'בחלל' - זה אבר מן החי שיש בו להעלות ארוכה. חרב - כחלל עצמו, שכלי מתכות הנוגעים במת נעשים אבי אבות הטומאה כמת עצמו. 'או במת' - זה אבר הנחלל מן המת ויש בו בשר כדי להעלות ארוכה, שחשוב כמת עצמו. 'בעצם אדם' - זה רובע עצמות שמטמא באהל [אסמכתא להלכה למשה מסיני]. 'או בקבר' - זה קבר סתום, ויש פותח טפח בינו למת, שהקבר מטמא אפילו שלא כנגד המת.

'הנוגע בעצם או בחלל או במת או בקבר' היינו דיני נגיעה בטומאת מת, 'בעצם' - עצם כשעורה. 'בחלל' - אבר הנחלל מן החי ואין בו להעלות ארוכה. 'או במת' - זה אבר הנחלל מן המת ואין בו כדי להעלות ארוכה. 'או בקבר' - קבר שלפני הדיבור [היינו עכו"ם, וכרבי שמעון הסובר שאין מטמאים באהל אלא במגע ומשא. ולריב"א אותם שמתו קודם מתן תורה].

מה ששנינו ש'או בחלל' לרבות אבר מן המת - לריש לקיש היינו אבר שלם, שאף שאין עליו בשר כראוי ואין בו עצם כשעורה מטמא במגע, לרבי יוחנן שאבר כזה אינו מטמא, כוונת הברייתא ללמוד שעצם כשעורה מטמא במשא, ולא רק במגע כנלמד מ'הנוגע בעצם'.

מה ששנינו במשנה שנזיר טמא אינו מתחיל למנות אלא 'עד שיטהר' - היינו אחר הבאת קרבנותיו ביום השמיני, וכשיטת חכמים ולא כרבי אליעזר הסובר שמתחיל בשביעי לאחר הזאה וטבילה וגילוח, שהרי שנינו להלן שבטומאות דרבנן מזה שלישי ושביעי ומתחיל ומונה מיד, ומשמע שבטומאות דאורייתא אינו כן.

על אלו הטומאות אין הנזיר מגלח, ורק מזה שלישי ושביעי, ואינו סותר את הקודמים, אמנם ימי הטומאה אין עולים לו לימי נזירותו, ומתחיל

להמשיך למנות מיד ביום השביעי בלא קרבן ותגלחת: הסככות - אילן המיסך על כזית מן המת, שענפיו רחוקים זה מזה, שאינו טמא אלא מדרבנן. הפרעות - אבנים היוצאות מהגדר הסמוך לבית הקברות, ויש נפל תחת אחת מהאבנים, והלך תחת אחת מהאבנים, שאינו טמא אלא מדרבנן, שספק טומאה ברשות הרבים מדאורייתא טהור. בית הפרס. ארץ העמים - שגזרו בה רבנן טומאה. הגולל [לרש"י: כיסוי הארון, לר"ת: המצבה]. דופק [לרש"י: דופן של צדדי הקבר, לר"ת: אבנים שהמצבה נשענת עליהן]. רביעית דם של מת. נגע באהל המת. האהיל על רובע עצמות מת.

דף נ"ד ע"ב

נזיר שנגע בכלי עץ שנגע במת, ומצורע בין ימי חלוטו ובין ימי ספרו אחר שנרפא ומביא ציפורים שיושב חוץ לאהל שבעת ימים - אין ימי הטומאה עולים לנזירותו, אך אין צריך הזאת שלישי ושביעי.

ימי הזב והזבה וימי הסגרו של מצורע כל זמן שלא החליטוהו לטומאה - עולים לימי נזירותו.

איבעיא אם חכמים גזרו על ארץ העמים גם משום אורה, ואפילו נכנס בה בשידה תיבה ומגדל הגדולים ממ' סאה, וכן אם עבר בגשר או בספינה [ודווקא נכנס בה ראשו ורובו, ולא המכניס ידו לבד], או שגזרו דווקא במאהיל על גושה בלא הפסק.

יום השישי פרשת נח - ג' חשוון תשע"ו

דף נ"ה

הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל - רבי מטמא ורבי יוסי ברבי יהודה מטהר. וטעמם:

א. נחלקו אם גזרו רק על גושה או גם על אורה.

ב. לכו"ע גזרו על אורה, ורבי יוסי מטהר בנכנס באלו, משום שכיון שלא שכיח להכנס בהם לא גזרו בהם חכמים, ומודה בנכנס בקרון וספינה ששכיחים - שטמא.

ג. לכו"ע גזרו משום גושה, ונחלקו אם אהל זרוק נחשב לאהל וחוצץ בפני הטומאה, או אינו אהל ואינו חוצץ. ופרכו: מצינו בברייתא שרבי יוסי ברבי יהודה סובר שאהל זרוק אינו אהל. [לפירוש שני: לא נדחה תירוץ זה, אלא רבי יוסי מחלק בין אהל הנישא על אדם או בהמה, שכיון שהם עומדים על הארץ, נחשב אהל, ורק אהל שבאור אינו אהל, ולרבי אף הנמצא על אדם או בהמה אינו אהל].

ד. לכו"ע גזרו משום גושה, ואהל זרוק נחשב אהל לגבי ארץ העמים, וחכמים גזרו בשידה תיבה ומגדל שמא יוציא ראשו ורובו, ולרבי יוסי לא גזרו, משום שאינו מוציא ראשו בניקל, ומודה

שגזרו בקרון וספינה שקל להוציא ראשו מהם.

נזיר שנצטרע ולא נשארו ל' יום לסיום נזירותו סותר ימים הקודמים, כיון שצריך לגלח על צרעתו וצריך לגילוח נזיר גדול שער ל' יום. קיבל נזירות יותר מל' יום, ונשארו ל' יום אחר תגלחת מצורע - לרב חסדא עולים לו ימי ספרו וגמרו לימי נזירותו. (ופרכו דבריו להלן דף נ"ו).

שבת קודש פרשת נח - ד' חשוון תשע"ו

דף נ"ו ע"א

נזיר שביום ראשון לנזירותו ספק נטמא טומאת מת וספק מצורע מוחלט: אינו מגלח אחר ז' ימים לצרעתו - שמא נזיר טהור הוא ואסור לגלח במשך ימי נזירותו, ולכן ממתין לגלח עד ל' יום [ומביא שני ציפורי מצורע, וחטאת עוף משום ספק נזיר טמא, ועולת בהמה משום ספק נזיר טהור], ועדיין אסור בקדשים שמא מצורע מוחלט הוא והרי הוא מחוסר כיפורים, וצריך תגלחת שניה אחר ז' ימים שהביא ציפוריו, וזה אינו יכול לגלח בסוף ז' לתגלחת ראשונה שמא אינו מצורע אלא היה נזיר טמא שימיו הראשונים נופלים, וצריך להמתין עוד ל' ימים עד תגלחת שניה כדי למנות ימי נזירות טהרה, ומגלח ביום הששים, ומביא עולת בהמה משום ספק נזיר טהור, ולמחרת מביא קרבנות מצורע כדי להתירו לאכול בקדשים [ומפקיר נכסיו כדי להביא חטאת העוף כדין מצורע עני, שאילו חטאת בהמה אינה באה על הספק], ועדיין אסור לשתות יין ולטמאות ולמתים שמא מצורע מוחלט הוא, ושתי התגלחת היו לצרעתו, ואין עולים לתגלחת נזיר, וטעון עוד שתי תגלחות, אחת של נזיר טמא מספק לסוף תשעים יום, ואחת לסוף מאה ועשרים יום לנזירות טהרה, ואז מותר ביין ולטמאות למתים. ובנזירות בת שנה אוכל בקדשים רק אחר שתי שנים, ושותה יין ומטמא למתים רק לאחר ד' שנים.

ברייתא: כשם שמצינו בנזיר טהור שנטמא אין ימי טומאתו עולים למנין נזירותו, אף מצורע מוחלט אין ימי חלוטו עולים לו, כיון שדומים במה שכשנטהרים מגלחים ומביאים קרבן, ואע"פ שאינם דומים לגמרי - שימי טומאה מבטלים הימים הקודמים משא"כ ימי חלוטו אינם מבטלים הימים הקודמים [שדרשו לעיל שרק טומאה סותרת ולא גילוח ויין, וכמו כן - ולא צרעת], למדים מטמא שקיבל עליו נזירות, שאף ששערו עומד להתגלח בסיום הנזירות, אף על פי כן אין ימי טומאתו עולים לו למנין, קל וחומר לימי חלוטו שאין שערו עומד להתגלח בסיום הנזירות - שהרי מגלח לצרעתו ביום טהרתו, שאין ימיו עולים לו מן המנין.

דף נ"ו ע"ב

ימי ספרו של מצורע בין תגלחת ראשונה לשניה אינם עולים לנזירותו - שכשם שימי חלוטו שטעון אחריהם גילוח וקרבן אין עולים, כך גם ימי ספרו שטעון אחריהם תגלחת וקרבן.

ימי הסגר מצורע, וכן ימי טומאת זב וזבה עולים לו לנזירותו - שאין לדמותם לימי חלוטו (אף שבימי הסגרו מטמא משכב ומושב כמו בימי חלוטו), שהרי אין טעון אחריהם תגלחת וקרבן.

מסקנת הגמרא שימי ספרו אין עולים לנזירותו, כמוכח בשתי הברייתות הנ"ל, ודלא כרב חסדא (לעיל דף נ"ה) הסובר שרק בנזירות מועטת אין עולים, משום שצריך גידול שער ל' יום.

רבי אליעזר שמע מרבי יהושע בר ממל שישמע מרבי יהושע (בן חנניה) שכל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה חייבים עליה על ביאת מקדש, וכל טומאה שאין הנזיר מגלח עליה אין חייבין על ביאת מקדש, ורבי מאיר חלק, משום שמצינו שחייבים על ביאת מקדש גם בטומאת שרץ, וק"ו לטומאת מת שאין נזיר מגלח עליה.

כל מאמר הנאמר איש מפי איש - אין צריך להזכיר האמצעים, ולכן לא הזכיר רבי אליעזר במשנה את רבי יהושע בן ממל.

יום ראשון פרשת לך-לך - ה' חשוון תשע"ו

דף נ"ז ע"א

רבי עקיבא רצה לדון שנזיר יגלח על מגע ומשא רביעית דם של מת, קל וחומר מנוגע בעצם כשעורה שמגלח אף שאין מטמאה באהל, כל שכן רביעית דם שמטמאה באהל. ואמר לו רבי אליעזר שמה שמגלח על עצם כשעורה הוא מהלכה למשה מסיני, ואין דנין קל וחומר מהלכה.

הדרן עלך כהן גדול

פרק שמיני - שני נזירים

שני נזירים שאמר להם אחד: ראיתי שאחד מכם נטמא ואיני יודע מי [והם שותקים, שאם מכחישים אותו נאמנים] - לאחר שמשלימים ימי נזירותם, מגלחים ומביאים בשותפות קרבן טומאה - שיקרב לשם זה הטהור, וקרבן טהרה - שיקרב לשם זה שנטמא. וחוזרים למנות ל' יום, ומביאים בשותפות קרבן טהרה, ומתנים שמי שהיה טמא קרבן טומאה היה שלו ומביא כעת קרבן טהרתו.

מה ששינינו באומר לשני נזירים ראיתי אחד מכם שנטמא - היינו שאומר שעמד מרחוק וראה שנזרקה טומאה ביניהם, שאז הוא ספק טומאה ברשות היחיד, שספיקו טמא כנלמד מסוטה [ואף ששם דינה כודאי טומאה היינו משום שאפשר

שנטמאת, אך כאן אי אפשר לטמאות שניהם בודאי, שהרי ודאי שאחד מהם טהור]. שאילו עמד שם וראה שאחד מהן נטמא, הרי הם ג' והרי זה ספק טומאה ברשות הרבים שספיקו טהור, שמעמידים כל אחד על חזקת טהרה.

דף נ"ז ע"ב

מה ששינינו שניזיר שספק אם נטמא מגלח, לסובר שהקפת כל הראש שמה הקפה, היינו דווקא באשה שאינה אסורה בהקפה, אבל לאיש אסור לגלח מספק. וכן יש להעמיד לכל השיטות את המשנה להלן (נט): שספק מצורע מגלח ומשחית זקנו.

גדול המקיף את הקטן - לרב הונא: חייב, ש'לא תקיפו' היא אזהרה אף על פאות קטן [אך מותר להקיף עכו"ם, ש'ראשכם' עולה על ישראל, וצ"ע אם מותר לאיש להקיף אשה]. לרב אדא בר אהבה: מותר, ש'לא תקיפו' - אחד המקיף ואחד הניקף משמע, והוקש מקיף לניקף, כל שניקף חייב גם המקיפו חייב, אך קטן שאינו בר חיובא אין איסור להקיפו.

אשה להקיף את הקטן - גם לרב הונא מותרת, שנאמר 'לא תקיפו פאת ראשכם, ולא תשחית פאת זקנך' - רק המוזהר בהשחתת זקן מוזהר על הקפת הראש, אך נשים שאינם בכלל השחתה אינם בכלל הקפה. [ואשה להקיף את הגדול - לרב הונא מותרת, שאינה מוזהרת בהקפה כנ"ל. לרב אדא חייבת, שכל שהניקף חייב גם המקיפו חייב].

יום שני פרשת לך-לך - ז' חשוון תשע"ו

דף נ"ח ע"א

נאמר במצורע 'והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו...' - 'ראשו' מיותר - לברייתא א': להתיר למצורע איסור 'לא תקיפו פאת ראשכם' (ועיין להלן בסוף הדף מסקנת הסוגיא). לברייתא ב': להתיר לנזיר מצורע המוזהר בלאו ('תער לא יעבור על ראשו'), ובעשה ('גדל פרע').

אין לומר ששתי הברייתות סוברות שהקפת כל הראש אינה הקפה, ולברייתא הראשונה למדים שאף שאפשר לקיים תגלחת מצורע בלא לעבור על איסור הקפת הראש, כגון שיגלח כל הראש, אעפ"כ מותר להקיף הפאות ואח"כ כל הראש, שעשה דוחה ל"ת - שכשאפשר לקיים שניהם אין עשה דוחה ל"ת.

התנא הלומד מ'ראשו' שעשה דוחה ל"ת ועשה שבנזיר, הוא משום שלומד שעשה דוחה ל"ת מסמיכות 'לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו' ל'גדילים תעשה לך', שעשה דציצית דוחה לאו

דשעטנז. והתנא השני לומד מהסמיכות שצמר ופשתים פוטרים בין במין הכנף בין שלא במינם, אבל שאר מינים פוטרים רק במינם, כאמור 'ונתנו על ציצית הכנף' - מין כנף, וממילא הוצרך ללמוד מ'ראשו' שעשה דוחה ל"ת, ולומד שעשה דוחה ל"ת ועשה מיתור 'זקנו' במצורע, שאף כהן המוזהר בעשה ול"ת על השחתת הזקן מצווה במצות תגלחת מצורע.

דף נ"ח ע"ב

התנא הלומד שעשה דוחה ל"ת ועשה דנזיר מ'ראשו' סובר שאי אפשר ללמוד מיתור 'זקנו' שתגלחת מצורע דוחה עשה ול"ת דהשחתת זקן - שאין ללמוד נזיר שאיסורו שוה בכל מכהן שאין איסורו שוה בכל, אלא 'זקנו' בא ללמדנו שתגלחת מצורע היינו בתער, כיון שהוצרך פסוק להתיר מצורע בהשחתת זקן שאיסורו רק בתער.

התנא הלומד שעשה דוחה ל"ת מ'ראשו', ועשה דוחה ל"ת ועשה מ'זקנו' נצרך לשני הדרשות, ואין יכול ללמוד מ'זקנו' שדוחה גילוח מצורע בין איסור השחתת זקנו של ישראל שאינו אלא בלאו (אך שווה בכל), ובין זקנו של כהן שהוא בלאו ועשה (שאינו שווה בכל), משום שאין ללמוד מכך שדוחה לאו ועשה בכהן שידחה גם לאו ועשה בנזיר, שאיסורי כהן קלים שאין שוים בכל [ולכן הוצרך 'ראשו' ללמד שדוחה לאו של הקפה (ואין ללמוד מ'גדילים' כנ"ל), וגם שדוחה לאו ועשה של נזיר, שמקרא מלא דיבר הכתוב, בין בנזיר ובין באינו נזיר], ואילו נכתב רק 'ראשו' שדוחה לאו ועשה של נזיר, לא היינו למדים שדוחה לאו ועשה של כהן, שניזיר יש לו קולא שישינו בשאלה, ולכן הוצרך 'זקנו'.

אין ללמוד מנזיר וכהן לשאר מקומות שעשה דוחה לא תעשה ועשה - שדווקא בכהן דוחה שהוא לאו שאינו שוה בכל, ודווקא בנזיר שישינו בשאלה. [ואין ללמוד במה הצד משניהם, שיש לפרוך: מה לעשה מצורע שיש בו שלום בית].

יום שלישי פרשת לך-לך - ז' חשוון תשע"ו

דף נ"ט ע"א

'לא יהיה כלי גבר על אשה, ולא ילבש גבר שמלת אשה, כי תועבת ה' אלוקים כל עושה אלה' - לת"ק: שלא ילבש איש שמלת אשה וישב בין הנשים, ולא תלבש אשה שמלת איש ותשב בין האנשים. לרבי אליעזר בן יעקב: שלא תצא אשה בכלי זיין למלחמה, ושלא יתקן איש בתקוני אשה - שלא יעביר שער בית השחי וערוה.

לת"ק ש'לא ילבש' אינו בגבר המתקן תיקוני אשה - לרב מותר להעביר שיער בית השחי וערוה במספריים, לרבי יוחנן אסור מדרבנן. [ונחלקו

הראשונים בשיער שאר הגוף].

גילוח נזיר בתער שער בית השחי וערוה - לרב נחמן מותר, ואין הלכה כמותו.

אין היתר לגלח שער בית השחי וערוה משום שגדל ומצער - שיש לו גבול, וכשצומח יותר מדאי הוא נושר, ואסור גם לחוך כדי להשיר, ויש מתירים לחוך בבגדו. ולחוך כנגדם בבגדו בשעת התפלה - יש אוסרים, ולהלכה מותר.

דף ג"ט ע"ב

שני נזירים שנפלה טומאה ביניהם ונטמא אחד מהם ואין ידוע מי, ואח"כ מת אחד מהם: לרבי יהושע - יבקש מאחד מהשוק שידור בנזירות, ויאמר: אם טמא הייתי הרי אתה נזיר מיד, ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר אחר ל' יום, ולאחר ל' יום מביאים בשותפות קרבן טהרה וטומאה (חטאת העוף ועולת העוף, אבל אשם אינו בא מספק לחכמים החולקים על רבי שמעון), ואומר: אם אני טמא קרבן טומאה שלי וטהרה שלך, ואם אני טהור קרבן טהרה שלי, וסופרים ל' יום, ומביאים קרבן טהרה, ואומר: אם אני הייתי טמא אז קרבן טומאה שלפני ל' יום שלי וזה קרבן טהרתי, ואם הייתי טהור קרבן טהרה שלפני ל' שלי וזהו קרבנך. לבן זומא: מביא חטאת עוף ועולת בהמה ואומר: אם טמא הייתי החטאת מחובתי והעולה נדבה, ואם טהור הייתי העולה מחובתי והחטאת מספק, וסופר ל' יום, ומביא קרבן טהרה, ואומר: אם טמא הייתי העולה הראשונה נדבה וזו חובה, ואם טהור הייתי העולה הראשונה חובה וזו נדבה, וזה שאר קרבני.

נזיר מביא קרבנותיו לחצאים, ולכן בספק אם נטמא ואין לו עוד נזיר ספק טמא להתנות על קרבנותיהם, מביא חלק מקרבנותיו לאחר ל' והשאר לאחר ס'.

יום רביעי פרשת לך-לך - ח' חשוון תשע"ו

דף ס' ע"א

נזיר שנטמא בספק ומוחלט בספק, אפילו ביום הראשון של נזירותו - מגלח תגלחת ראשונה לאחר ל' יום, שתגלחת הנגע דוחה תגלחת הנזיר רק בזמן שהוא ודאי מצורע ולא בזמן שהוא ספק מצורע ומוזהר באיסור גילוח נזיר. ומביא ציפורים שמא ודאי מצורע הוא - כיון שנעשים בחוץ אין בזה איסור חולין בעזרה. ומביא חטאת עוף לנזירות טומאה - שחטאת העוף באה על הספק ונקברת [ועולת העוף לא הצריכוהו מספק]. ומביא עולת בהמה לנזירות טהרה - שבאה על הספק כיון שבאה גם בנדבה [ולא הצריכוהו גם שלמים מספק, כיון שאם גילח על קרבן אחד יצא]. ומביא אשם - לשיטת רבי

שמעון שיכול להביא אשם מספק ולהתנות שאם אינו חייב שיהא שלמים. ועדיין אסור בקדשים - שמא מצורע הוא ומחוסר כיפורים עד אחר ימי ספרו ותגלחת שניה, ואינו יכול לגלח עד אחר ז' ימים - שמא הוא נזיר טמא שצריך גידול שער ל' יום, ומגלח אחר ס' יום, ומביא חטאת העוף לספק צרעת, ועולת בהמה לנזירות טהרה, ועדיין אסור בשתיית יין ולטמאות למתים - שמא היה מצורע, וצריך למנות עוד ל' יום לנזירות, ומגלח אחר צ' יום, ומביא חטאת העוף לספק נזירות טומאה, ועולת בהמה לספק נזירות טהרה, ומגלח שוב לאחר מאה ועשרים יום, ומביא כל קרבנות נזיר טהור בתנאי.

דף ס' ע"ב

טמא ספק ומוחלט ודאי - מגלח ביום ראשון וביום השביעי, כיון שהוא מוחלט ודאי דוחה איסור גילוח נזיר, וביום השמיני מביא קרבנותיו ומותר באכילת קדשים, וסופר ל' יום מיום השמיני ומגלח כדין נזיר טמא מספק, וסופר עוד ל' יום ומגלח משום נזיר ודאי, ונמצא מותר ביין ומטמא למתים לאחר שישים ושבעה ימים.

ספק מוחלט וטמא ודאי - אוכל בקדשים אחר ל"ז ימים, שאינו יכול לגלח משום ספק צרעתו רק אחר הזאת שלישי ושביעי, שאז מגלח לנזירות טומאה, ואין יכול לגלח תגלחת שניה של מצורע אחר ז' ימי ספרו - שמא אינו מוחלט, אלא מגלח שנית אחר ל' יום, ולמחרת מביא קרבנות מצורע ואז אוכל בקדשים. וכיום שאם היה מצורע אין ימי צרעתו עולים לו לנזירותו - מונה ז' ימים כדין נזיר טמא, ומגלח לטומאתו, ולאחר ל' מגלח לטהרתו, ונמצא שמותר ביין ולטמאות למתים רק אחר ע"ד יום.

טמא ודאי ומוחלט ודאי - אוכל בקדשים לאחר ח' יום, ושונה ביין ומיטמא למתים לאחר מ"ד יום.

נזיר טהור שהוא מצורע מוחלט - בתגלחת הראשונה אינו מגלח על שניהם יחדיו, שנזיר מגלח להעביר שערו שאינו צריך לו עוד, ומצורע מגלח לגדל שערו כדי לגלחו שנית.

נזיר טהור שהוא מצורע בימי ספרו - בתגלחת שניה אינו מגלח על שניהם יחדיו, שמצורע מגלח לפני זריקת דמי קרבנותיו, ונזיר מגלח אחר זריקת דמי קרבנותיו.

נזיר טמא שהוא מצורע אינו מגלח על שניהם יחדיו - שנזיר מגלח אחר ביאתו במים, ומצורע מגלח לפני ביאתו במים.

תגלחת נזיר טמא מצוה הוא, ולא רק להעברת שער, ולכן צריך לעשותה בתער.

הדרן עלך שני נזירים

פרק תשיעי - הכותים אין להם

העכו"ם אין להם נזירות, ואם קיבלו נזירות אינו כלום, ומותרים לשתות ביינ, ואין מביאים קרבנות נזירות, אף שמקבלים מהם נדרים ונדבות, שנאמר 'דבר אל בני ישראל' - למעט עכו"ם.

בערכין נאמר 'דבר אל בני ישראל' וממעטים עכו"ם שאינם מעריכים, אבל נערכים - שנתרבו מ'איש' (ולהלן ס"ב. הובאה מחלוקת בזה), אבל בנזירות אף שנאמר 'איש' אין מרבים עכו"ם: א. שנאמר 'לאביו ולאמו לא יטמא' - יצא עכו"ם שאין לו טומאת מת (שנאמר 'ואיש אשר יטמא ולא יתחטא' יתור 'טמא' מלמד שרק מי שיש לו טהרה יש לו טומאה, ועכו"ם אין לו טהרה, שנאמר 'לעדת בני ישראל למשמרת'). ב. לרב אחא בר יעקב - משום שאין לו אב לירש ממנו עבדים, ואינו בכלל 'לאביו ולאמו לא יטמא'. ופרכוהו שא"כ יש למעט גם עבדים מנזירות. ג. לרבא - בשלמא בערכין ממעטים מ'בני ישראל' שאין עכו"ם מעריכים, ומרבים מ'איש' שנערכים, אבל בנזיר אם נמעט עכו"ם מ'בני ישראל' אין מה לרבות מ'איש'. ואין לרבות מאיש שהם נזירים, ולמעט מ'בני ישראל' שאין מביאים קרבן נזירות, שכבר נאמר 'איש איש... אשר יקריב קרבנו... לעולה', מכפילות 'איש' למדים שמקבלים קרבנות מעכו"ם, ו'לעולה' ממעט שאין מקבלים מהם קרבנות נזירות [ואף שנתמעטו מנזירות הוצרך מיעוט שאינם מביאים קרבנותיו של נזיר ישראל]. ואין לומר ש'בני ישראל' ממעט רק שאין עכו"ם מדיר בנו, או שאינו מגלח על נזירות אביו - שדינים אלו אינם מפורשים בפסוק אלא מהלכה למשה מסיני, ונתקבלה שרק בישראל כן הוא.

נשים ועבדים יש להם נזירות, חומר בנשים מבעבדים - שמוחה בעבדו שקיבל נזירות, ואינו מוחה באשתו.

עבד נתרבה לנזירות מריבוי 'ואמרת אליהם', והוצרך ריבוי אף שהוקש לאשה ואשה יש לה נזירות, שלא נמעטו מ'לאסור איסר על נפשו', שאין נפש העבד קנויה לעצמו אלא לאדונו. [ואף שנאמר בנדרים, נזירות הוקשה להם].

עכו"ם יורש אביו דבר תורה, שנאמר 'כי ירושה לעשיו נתתי את הר שעיר', אבל אינו יורש עבדו של אביו, שאין לעכו"ם קנין בגוף העבד.

'דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש כי יפליא נדר בערכך...' - 'דבר אל בני ישראל' ממעט עכו"ם שאינם מעריכים לומר 'ערכי עלי', ומ'איש' מרבים שנערכים - אם אמר ישראל 'ערך עכו"ם זה עלי'. ויש דורשים להיפך - 'בני ישראל' ממעט שאין עכו"ם נערכים, ו'איש' מרבה שמעריכים.

'איש כי יפליא נדר בערכך' - הוקשו ערכין לנדרים. 'איש' הנכתב בנדרים מרבה שעכו"ם נודרים, וא"כ 'איש' שבערכין מיותר ללמד שמופלא הסמוך לאיש שנדר נדרו נדר, ולשיטה שמופלא הסמוך לאיש נודר רק מדרבנן: לסובר שעכו"ם מעריכים בא לרבות שעכו"ם המופלא לאיש מעריך, ולסובר שעכו"ם אינו מעריך רק נערך, הפסוק ממעט שעכו"ם אפילו גדול, רק היודע להפלות נדרו נדר.

'כי יפליא' האמור בנזירות מיותר שהרי הוקשה נזירות לנדרים - לרבא: למעט ידיים שאין מוכיחות. [לריב"א: לרבות ידיים שאין מוכיחות, מכפילות הפלאה, ומיעוט אחר מיעוט הוא ריבוי]. לרבי טרפון: לא ניתנה נזירות אלא להפלאה, אבל אם בשעת הנדר הנזירות בספק אינה חלה (כגון ו' שהלכו בדרך ואחד בא כנגדן ונזרו אם הוא פלוני או לא וכו', אין אחד מהן נזיר). לרבי אליעזר: ללמד התרת נדרים ע"י חכם, שנאמר הפלאה ב' פעמים - אחת לאיסור ואחת להיתר.

דף ס"ב ע"ב

חומר בעבדים מבנשים - שמיפר נדרי אשתו עולמית, ולא נדרי עבדו, שגם אם מיחה בנזירות עבדו, כשיצא לחירות משלים נזירותו.

האדון יכול לכופ ולמחות בעבדו לעבור על נזירותו אך לא על נדרו או ערכו, וטעם ההבדל: לרב ששת - שנדר מאשכול ענבים שלפניו, כיון שמותר בענבים אחרים אינו יכול לכופו, משא"כ בנזיר שנאסר מכולם ונחלש. לרבא - שנדר מחרצן לפניו שאינו טוב לאכילה, שאם לא יאכלו אינו נחלש, אבל בנזיר שאסור בכל המינים כופו. לאביי - בנדרים אינו צריך למחות כיון שאינם חלים כלל, שנאמר 'להרע או להטיב' מה הטבה הרשות בידו אף הרעה רשות בידו, אבל בנדרי עבדו הוא רע לאחרים. [ובערכין אינו יכול למחות, שאין האדון מפסיד מכך].

עבד שנזר וברח - לרבי מאיר לא ישתה יין, ולרבי יוסי ישתה. ואין הכרח שמדובר בנתייאש ממנו האדון והרי זה כהפקירו, ונחלקו אם המפקיר עבדו צריך גט שחרור לצאת לחירות, שאפשר שלכו"ע המפקיר עבדו יצא לחירות, וכאן מדובר בלא נתייאש ממנו, ונחלקו אם האדון מקפיד שלא ישתה יין בזמן שאינו לפניו כדי שלא יתכחש, או אדרבה, רוצה שיצטער, כדי שיחזור אצלו ואז יהא מותר.